

KAN VE KAN ÜRÜNLERİ YASASINDA KURUMLARIN ROLÜ: THD GÖRÜŞÜ

Yeşim Aydınok

THD Kan Bankacılığı, Transfüzyon Tıbbı ve Hemaferaz Alt Komitesi Başkanı
Ege Üniversitesi Tıp Fakültesi Pediatrik Hematoloji Bilim Dalı, İzmir

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ), sağlık sisteminin ihtiyacı olan **güvenli ve yeterli kanı sağlama** sorumluluğunun hükümete ait olduğunu bildirir. Hükümet, güvenli ve sürdürülebilir bir kan transfüzyon servisinin temel unsuru olarak, gönüllü ve düzenli kan donasyonuna dayalı bir **“Ulusal Kan Politikası”**nın geliştirilme ve uygulanmasını taahhüt eder. Ulusal Kan Politikası, ulusal sağlık otoritesi olarak Sağlık Bakanlığı'nın, ülkede kan transfüzyonunun kalite, güvenlik, sağlanabilirlik ve ulaşılabilirliğinin organizasyonel, finansal ve hukuksal temellerini tanımlandığı beyanıdır.

Bu bakımdan hükümetin, “Ulusal Kan Politikası”nın hukuksal temelini oluşturmak üzere, 1983'den beri yürürlükte olan 2857 no'lu Kan Kanununu yenilemesi önemli bir yasal düzenleme olarak değerlendirilmiştir. 11.4.2007 tarih ve 5624 sayılı yeni **“Kan ve Kan Ürünleri Kanunu”**na dayanılarak hazırlanan ve gelişmiş ülkelerin güncel uygulamaları ve bu konuda yeterliliği bilinen bilim insanları ile bilimsel kuruluşların görüşleri alınarak oluşturulan, 27074 sayılı **“Kan ve Kan Ürünleri Yönetmeliği”** 4.12.2008 tarihinde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Böylece, hukuksal açıdan, Avrupa Birliği Direktifleri ile DSÖ ve Avrupa Komisyonu önerilerine tam uyum sağlanmıştır. Bu kanun ve yönetmelik ile ülkemiz açısından ciddi bir sorun olan, güvenli ve yeterli kan ve kan bileşenlerinin temininde yaşanan yetersizliği gidermeye yönelik olarak, tüm ülke genelinde **“Bölge Kan Bankacılığı”** temelli yeni bir sisteme geçilmiştir.

THD, hematolojinin bir çok alanında olduğu gibi, transfüzyon tıbbı, kan bankacılığı ve hemaferaz alanlarında da bilgi ve fikir üretme sorumluluğu olan bir bilimsel dernek ve kar amacı gütmeyen bir sivil toplum kuruluşu olarak, yukarıdaki yasal çerçeve içinde, “Ulusal Kan Politikası”nın öngördüğü modelin, ülke genelinde doğru ve yüksek standart-

larda uygulanmasında kendini sorumlu hissetmektedir. “Ulusal Kan Politikası”nın, hukuksal çerçevesi ile uyumlu, rehber ve standartlarının geliştirilmesi, yetkin eleman eğitimi, veri/bilgi yönetim sistemi ve kan transfüzyon aktivitelerinin izlem ve değerlendirme sisteminin tümünü kapsayan **“Ulusal Kalite Sistemi”**nin oluşturulma ve sürdürülebilmesi konularında üyeleri ve komiteleri aracılığıyla katkı sağlamayı görev kabul eder.

THD, transfüzyon tıbbı, kan bankacılığı ve hemaferaz alanlarında üyelerinin ve hekimlerimizin iyi klinik uygulamalar (İKU) çerçevesinde hizmet sürdürebilmeleri ve yasal sorumluluklarını yerine getirebilmeleri konularında sorunlarını saptama, Sağlık Bakanlığı'na bilgilendirme ve çözüm önerileri oluşturmayı da görev kabul eder. Bu bakış açısı ile, teorik olarak iyi tasarlanmış “Kan ve Kan Ürünleri Yönetmeliği”nin, 04. 12. 2009 tarihi itibarıyla fiilen uygulamaya geçişini izleyerek, çeşitli belirsizlikler ve önemli bazı eksiklikleri nedeni ile uygulamada ciddi yönetsel, hukuki, etik ve tıbbi sıkıntıları yaşama olasılığını beraberinde taşıdığını görerek, bu konuda tamamen sivil inisiyatif ile bir çalışma başlatmıştır. **THD**, 17.05.2010 tarihinde Ankara'da, **Hemaferaz Derneği, Türkiye Kan Merkezleri ve Transfüzyon Derneği (KMTD), Türk Pediatrik Hematoloji Derneği (TPHD) ve Türkiye Hemofili Derneği**'nin, Başkan, Başkan Yardımcısı ve Genel Sekreter düzeyinde temsil edildiği, **Kızılay ve Sağlık Bakanlığı** temsilcilerinin de katıldığı bir çalışmaya öncülük etmiştir. **“KAN ve KAN ÜRÜNLERİYLE İLGİLİ ULUSAL MEVZUATA UYUM VE SÜRELİ BÖLGE KAN MERKEZLERİNİN DURUMU”** isimli bu çalışmanın sonuç raporu hazırlanarak Sağlık Bakanlığı'na iletilmiştir. Sağlıklı bir yapılanmaya ulaşıncaya kadar kurumlar arası işbirliğinin, değişik platformlarda, daha güçlendirilerek sürdürülmesinin önemli olduğu düşünülmektedir.